

УДК 111.32:113/119-025.18

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v047.2024.15>**Чжан Хунвей**ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-0227-8133>

аспірант кафедри філософії

Національного технічного університету

«Харківський політехнічний інститут»

МОДЕРНІЗАЦІЯ ГАРМОНІЧНОГО СПІВІСНУВАННЯ ЛЮДИНИ ТА ПРИРОДИ: ФІЛОСОФСЬКЕ ОБГРУНТУВАННЯ ТА ЦІННІСТНІ ПРІОРИТЕТИ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Питання співіснування, особливо гармонічного співіснування природи взагалі та людства у дослідженні сучасної китайської академічної спільноти скероване на пошук відповідних шляхів та насамперед розробляється як систематичне дослідження, але в питанні гармонічності все ще є місце для нових ґрунтовних досліджень, наприклад, аналіз конотації модернізації гармонійного співіснування людини та природи з точки зору марксистської філософії, що наводить питання потреби додаткових досліджень у сучасній китайській філософії, бо наявність матеріалів явно недостатня на сьогодні саме у дослідженні цінності модернізації гармонійного співіснування людини та природи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідження вітчизняних китайських науковців, присвячені екологічній концепції гармонійного співіснування людини і природи, в основному зосереджені на конотації, істотних рисах, шляхах пошуку реалізації відповідних кроків, дослідженні екологічних наслідків, на вивченні світового досвіду, тощо, наприклад, Фан Шинань (方世南) [1], Чжоу Хунчунь (周宏春) [2], Ван Сююань (王雪源) [3], Шень Гуанмін (沈广明) [4], Хань Цюхун (韩秋红) [5] ці автори присвячують свої праці саме цим питанням. Поданою статтею ми продовжуємо досліджувати питання особливостей образу природи в китайській філософії як важливого елементу світогляду та формування стратегій у екологічному середовищі в сучасному Китаї.

Формулювання мети статті. Ця стаття пояснює філософську основу та ціннісний вимір модернізації гармонійного співіснування людини та природи з філософської точки зору, з метою подальшого розуміння та розуміння цінності модернізації гармонійного співіснування людини та природи, а також сприяння теоретичним інноваціям у галузі модернізації гармонійного співіснування людини та природи.

Вклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Досліджуючи питання, присвячені модернізації системи гармонійного співіснування людини та природи ми підкреслюємо особливості китайської моделі екологічного світогляду саме як етапу нової модернізації, який є науковою відповіддю та теоретичну сублимацію китайського марксизму ХХІ століття на питання про взаємини людини та природи, про що пише, наприклад, Ван Сююань (王雪源) [3]. Дослідження викладені в праці доводять глибоку еколого-філософську основу, яка відбивається у розвитку та трансформації традиційної китайської еколого-філософської концепції «єдності Неба та людства», успадкування та новаторства діалектичної концепції природи Маркса, а також у запозиченні розумних елементів із західної екологічної філософії. Таким чином, ми підкреслюємо насамперед таку особливість, як традиційна китайська екологічна філософія «єдності неба та людини». Відштовхуючись від космологічного уявлення про єдність людини і Неба, насамперед давні китайські філософи розглядали Всесвіт з погляду цілісного натуралізму і простого системного підходу, та вважали людину і природу єдиним екологічним органічним цілим і прагнули досягти людського ідеалу порядку та гармонії у всьому природному світі. Конфуціанство та даосизм розвивали просту екологічну цінність «єдність Неба та людства» як доводить наше дослідження з різних точок зору. Слід нагадати, що конфуціанство сприймає «доброзичливість» і «пристойність» як свій основний базовий матеріал системи цінностей, та розглядає захист природного екологічного порядку як важливий зміст пристойності і виступає за те, щоб певні патріархальні ритуали використовувалися як певний стандарт та стереотип-матриця для регулювання поведінки людей і координації відносин між людьми, суспільством і природою, щоб встановити свого роду гармонійне співіснування між людьми, суспільством та людиною та природою [4]. Як показує наше дослідження, в філософії вважається, що за допомогою патріархальних ритуалів слід регулювати поведінку людей та координувати відносини між людьми, суспільством та приро-

дою, щоб створити ідеальне суспільство, в якому людина та суспільство, людина та природа зможуть жити в гармонії [5]. У стародавньому культурі природи небо розглядається як вища істота, що панує над персоналом та природним порядком, єдність людини та природи базується на теологічному фундаменті. Нагадаємо також, що після встановлення режиму Західної Чжоу саме Доцинське конфуціанство пов'язувало природний порядок Неба та небесний порядок з моральною практикою людського суспільства та розглядало людину та природу як екологічні екзистенційні відносини з властивою їм органічною єдністю. Наприклад, в «Чжун'юні» (中庸) говориться: Центр – це також велика основа світу; гармонія – це також великий шлях світу; в центрі і гармонії статус Неба – це також статус світу, і всі речі вирощуються [6]. давньокитайську екологічну цінність «єдності Неба та людини» [4]. Сюньцзи виступає за «розуміння відмінностей між Небом і людиною», що свідчить про те, що, пояснюючи, відносини між людством та природою, наголошується, що людина має використовувати свою суб'єктивну ініціативу для активного розуміння та перетворення природи, вона також підкреслює двосторонній ізоморфізм між людською культурою та природою, який не відрізняється принципово від концепції єдності неба та людини. Даосизм розглядає природу як об'єкт філософського вивчення, досліджуючи породження та розвиток Всесвіту з погляду її походження та законів, а також обговорюючи взаємозв'язок між Шляхом Неба та Шляхом Людини. Даосисти кажуть: Людина слідує закону землі, земля слідує закону неба, небо слідує закону дао, а дао слідує природі [7]. З цього випливає, що даосизм усуває антагонізм між людиною та небом, між мною та речами, повертаючись до природи, і виступає за те, щоб шукати духовну свободу людини у вічній гармонії людини та природи.

У «Лаоцзи» говориться: Дао народжує одне, два, два народжує три, три народжує всі речі, всі речі заперечують інь і охоплюють ян, а ці є [8]. Філософія «Лаоцзи» як Дао, є першоосновою всіх речей, Всесвіту та людського суспільства, щоб слідувати природі та існуванню. Тому за своєю суттю людина і природа єдині, тільки повернувшись до природи, відповідно до неї, людина може досягти вищого стану духовної свободи. Якщо ж намагатися силою змінити і перетворити природу задоволення власних потреб, то результатом буде лише загибель самої природи і руйнація простої людської моралі. Хоча даосизм має певним чином більш радикальні погляди щодо рукотворної зміни природи, він заслуговує на визнання в тому, що приділяє особливу увагу екології та захисту навколишнього середовища [9]. Від конфуціанської гармонії між людиною і природою до

даоського «Закону природи», всі вони виражають концепцію «єдності людини і природи» екологічної філософії, у двох моделях єдності людини і природи в царстві, закладено, як ми можемо зараз інтерпретувати саме екологічне усвідомлення людини і природи в гармонії, скероване задля побудови відносин людини та природи в гармонічному співтоваристві. У цих двох «Царствах Єдності», як ми можемо побачити закладено екологічне усвідомлення гармонії між людиною та природою, що дає багате підживлення для побудови екологічно чистого суспільства.

Досліджуючи природничі особливості китайської філософії ми маємо нагоду наступний етап визначити як певну модернізацію перетворень у гармонії з природою, де модернізація гармонійного співіснування людини і природи багата на ціннісні конотації приймає форму прагнення людей кращого життя як ціннісно забарвленого, аксіологічного прагнення, де дотримуючись ціннісної позиції, морально орієнтованої людини, спільнота тепер приділяє увагу інтеграції захисту довкілля та високоякісного економічного розвитку [10]; суспільство вчиться відтворювати природне середовище та вступати в діалог з природою таким чином, аби дії відповідали загальним цінностям всього людства, продовжуючи тим не менш свій традиційний розвиток.

У нову епоху «основна суперечність у китайському суспільстві трансформувалася в суперечність між зростаючою потребою людей у кращому житті та на превеликий жаль незбалансованим та неадекватним розвитком» [11]. Це означає, що прагнення народу до кращого життя вже не зводиться лише до прагнення матеріальних і духовних аспектів, а іде до прагнення вищої якості життя. В останні роки Центральний комітет партії на чолі з товаришем Сі Цзіньпіном запропонував модернізацію гармонійного співіснування людини та природи у відповідь на екологічні проблеми, з якими стикається Китай у своєму розвитку. Ця екологічна концепція реалізує єдність екологічної модернізації та модернізації людини, раціонально вирішуючи протиріччя між людиною та природою, щоб задовольнити потреби виживання та розвитку людини [12]. Модернізація гармонійного співіснування людини та природи – це нова форма людської цивілізації, створена під керівництвом Комуністичної партії Китаю (КПК), яка визначає позицію народу у модернізації гармонійного співіснування людини та природи [3]. Відповідно до матеріалістичної концепції історії, люди є основною частиною соціальної історії, а соціальна історія – це діяльність людей, які мають свої власні цілі. Як соціально-історична діяльність, модернізація гармонійного співіснування людини і природи приймає народ як головну ціннісну структуру, бере як ціннісну орієнтацію прагнення

народу до високої якості життя і прагне створення стійкого майбутнього для наступних поколінь людства. Як творці історії, люди є головною силою у будівництві модернізації гармонійного співіснування людини та природи, відіграють головну роль у будівництві модернізації гармонійного співіснування людини та природи і водночас насолоджуються благополуччям, яке приносить хороша екологічна обстановка. Модернізація гармонійного співіснування людини і природи – це модернізація китайського типу, в основі якої лежить спільність життя людини і природи, і в процесі свого розвитку вона завжди дотримувалася ціннісної позиції, орієнтованої на людину, наголошуючи, що хороше екологічне середовище – це найуніверсальніший добробут людей, і що захист екологічного середовища торкається фундаментальних інтересів народу та довгострокових інтересів національного розвитку [11].

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку. Екологічна обстановка та її дослідження та модернізація відносин людина – довкілля, це гармонійне майбутнє людства, і модернізація людини і природи в гармонії та співіснуванні, запропонована нашою країною, робить внесок китайських концепцій і китайської мудрості в пом'якшення напруженості між людиною і природою в наш час, сприяє розвитку нової форми людської цивілізації та повною мірою втілює властиві китайському стилю модернізації вимоги. Модернізація людини в гармонії з природою інтерпретує ціннісну концепцію соціалізму з китайською специфікою, підкреслює ціннісну позицію, орієнтовану на людину, підкреслює ціннісне прагнення до узгодженого розвитку економіки і навколишнього середовища і втілює загальні цінності всього людства, які засновані на універсалі.

Література

1. 方世南：《促进人与自然和谐共生的内涵、价值与路径研究》·《南通大学学报(社会科学版)》2021年第5期，1-8。
2. 周宏春、戴铁军：《人与自然和谐共生：中国式现代化的内涵特征与时代意义》·《生态经济》2023年第1期，13-24。
3. 王雪源、王增福：《人与自然和谐共生的现代化：科学内涵、本质要求与实现路径》·《福建论坛(人文社会科学版)》2023年第1期，第19-30页。
4. 沈广明：《人与自然和谐共生现代化的生态意蕴及绿色发展》·《广西民族大学学报(哲学社会科学版)》2020年第2期，163-168。
5. 韩秋红：《中国式现代化人与自然和谐共生的本质特征与世界意义》·《社会科学家》2023年第2期，18-23。
6. 孔伋原著，焦金鹏主编：《中庸》，二十一世纪出版社2015年，23。
7. 李耳著，卫广来译注：《老子》·山西古籍出版社2003年，62。

8. 方世南.促进人与自然和谐共生的内涵、价值与路径研究.南通大学学报(社会科学版), 2021, 37(05).

9. 周宏春,戴铁军.人与自然和谐共生: 中国式现代化的内涵特征与时代意义.生态经济,2023,39(01).

10. 王雪源,王增福.人与自然和谐共生的现代化: 科学内涵、本质要求与实现路径.福建论坛(人文社会科学版), 2023, (01).

11. 沈广明.人与自然和谐共生现代化的生态意蕴及绿色发展.广西民族大学学报(哲学社会科学版), 2020, 42(02).

12. 韩秋红.中国式现代化人与自然和谐共生的本质特征与世界意义.社会科学家, 2023, (02).

Анотація

Чжан Хунвей. Модернізація гармонічного співіснування людини та природи: філософське обґрунтування та ціннісні пріоритети. – Стаття.

Стаття присвячена дослідженню особливостей сучасної китайської філософії та продовжує низку досліджень стосовно питання специфіки національної філософії та її взаємозв'язку з ідентичністю та питаннями розвитку екологічних концепцій у державі та питань, які постають у сучасній технології освіти та її модернізації відповідно. Модернізація гармонійного співіснування людини і природи спирається на традиційну китайську екологічну філософію «єдності неба та людства», осмислює та використовує розумні елементи західної екологічної філософії, а також критично успадковує багатий зміст діалектичного погляду Маркса на природу. Ця екологічна філософія містить глибокий ціннісний підтекст, а саме: прагнення людей до кращого життя, інтеграція захисту навколишнього середовища та високоякісного економічного розвитку, а також прагнення спільних цінностей всього людства в процесі власного розвитку. Модернізація людини та природи в гармонії – важливе втілення ідеї Сі Цзіньпіна про екологічну цивілізацію, а також одну з найважливіших вимог та основних рис модернізації за китайським зразком. Після 18-го з'їзду партії концепція гармонійного співіснування людини та природи, висунута генеральним секретарем Сі Цзіньпіном, стала важливим напрямком у наукових дослідженнях китайських науковців. Дослідження підкреслюють особливості філософії, які скеровано насамперед на модель яка відповідає матеріалістичній концепції історії, в якій люди є основною частиною соціальної історії. Це потребує важливого розуміння у соціально-історичній діяльності розвивати і підтримувати питання насамперед модернізації гармонійного співіснування людини і природи в якій громадяни держави постають головною цінністю і державою підтримується орієнтація до високої якості життя і відповідно створення стійкого майбутнього для наступних поколінь людства. Модернізація гармонійного співіснування людини і природи розглядається у рамках модернізації китайського типу, в основі якої лежить насамперед спільність життя людини і природи, і в процесі свого розвитку вона завжди дотримувалася ціннісної позиції, орієнтованої на людину.

Ключові слова: Гармонія, Людина, Природа, екологічне середовище, філософське обґрунтування, ціннісні пріоритети.

Summary

Zhang Hongwei. Modernization of the harmonious coexistence of Human and nature: philosophical justification and value priorities. – Article.

The article is devoted to the study of the peculiarities of modern Chinese philosophy and continues a series of studies on the issue of the specificity of national philosophy and its relationship with identity and issues of the development of ecological concepts in the state and issues that arise in the modern technology of education and its modernization, respectively. The modernization of the harmonious coexistence of man and nature is based on the traditional Chinese environmental philosophy of «the unity of heaven and humanity», comprehends and uses the reasonable elements of Western environmental philosophy, and also critically inherits the rich content of Marx's dialectical view of nature. This environmental philosophy contains a deep value subtext, namely: people's desire for a better life, the integration of environmental protection and high-quality economic development, as well as the desire for common values of all mankind in the process of their own development. The modernization of man and nature in harmony is an important embodiment of Xi Jinping's idea of ecological civilization, as well

as one of the most important requirements and main features of modernization according to the Chinese model. After the 18th Party Congress, the concept of the harmonious coexistence of man and nature, put forward by General Secretary Xi Jinping, has become an important direction in the scientific research of Chinese scientists. The research emphasizes the features of philosophy, which are directed primarily to a model that corresponds to the materialist concept of history, in which people are the main part of social history. This requires an important understanding in socio-historical activities to develop and support, first of all, the issue of modernization of the harmonious coexistence of man and nature, in which the citizens of the state become the main value and the state supports the orientation to a high quality of life and, accordingly, the creation of a sustainable future for the next generations of humanity. Modernization of the harmonious coexistence of man and nature is considered within the framework of Chinese-type modernization, which is primarily based on the commonality of human life and nature, and in the process of its development, it has always adhered to a human-oriented value position.

Key words: Harmony, Human, Nature, ecological environment, philosophical justification, value priorities.